

FESTPROGRAMM

zur Einführung Sr. Ehrwürden des Herrn Oberrabbiners

DR. JOSEPH CARLEBACH נ"י

GEMEINDE-SYNAGOGE BORNPLATZ
HAMBURG

Mittwoch, den 22. April 1936

אור ליום ב'דר"ח אייר תרצ"ו לפ"ק

Wie schon wird stehet Zelte, Jakob.
אֵלֹהֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה :

Wie schon wird stehet Zelte, Jakob.
אֵלֹהֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה :

Wie schon wird stehet Zelte, Jakob.
אֵלֹהֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה :

Wie schon wird stehet Zelte, Jakob.
אֵלֹהֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה :

Psalm 118, Vers 20

FESTORDNUNG

Gesegnet, wer
אֵלֹהֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה :

Ansprache

des Vorsitzenden des Vorstandes Herrn Dr. Hugo Zucht

Psalm 121, Vers 5 und 7

Gott ist der Helfer.
אֵלֹהֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה :
Gott wird dich helfen vor allem Bösen.
אֵלֹהֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה :

Ansprache

St. Ehrwürden des Herrn Gemeindeführer
Dr. Jacob Hoffmann 71, Frankfurt a. M.,
Mitglied des Zentralausschusses der Reichsvereine
der Juden in Deutschland

מה טבו אהליך יעקב משכנותיך ישראל :
ואני ברב חסדך אבא ביתך אשתחווה אל דיכל
קדשך ביראתך : ה' אהבתי מעון ביתך ומקום
משכן כבודך :

ברוך הבא בשם ה' ברכנוכם מבית ה'

ה' שמרך ה' יצלך על יד ימינך :
ה' ישמרך מכל רע ישמר את נפשך :

Wie schön sind deine Zelte, Jakob,
deine Wohnungen, Israel!

Ich, durch Deiner Gnade Fülle darf ich eintreten in Dein Haus
und bücke mich vor der Stätte Deines Heiligtums in Furcht vor Dir.
Gott, ich liebe die Zuflucht Deines Hauses und den Ort,
da Deine Herrlichkeit thront.

Psalm 118, Vers 26

Gesegnet, wer da kommt im Namen Gottes,
wir segnen euch aus dem Hause Gottes.

Ansprache

des Vorsitzenden des Vorstandes Herrn Dr. Hugo Zuntz

Psalm 121, Vers 5 und 7

Gott ist dein Hüter,
Gott dein Schutz dir zur rechten Hand.
Gott wird dich hüten vor allem Bösen,
wird hüten deine Seele.

Ansprache

Sr. Ehrwürden des Herrn Gemeinderabbiner
Dr. Jacob Hoffmann ״ב, Frankfurt a. M.,
Mitglied des Präsidialausschusses der Reichsvertretung
der Juden in Deutschland

מזמור לתודה הריעו לי כל הארץ : עבדו
את יי בשמחה באו לפניו ברנדה :
דעו כי יי הוא אלוקים הוא עשנו ולו אנחנו
עמו וצאן מרעיתו ; באו שעריו בתודה
חצרתיו כתהלה הודו לו ברכו שמו : כי טוב
יי לעולם חסדו ועד דר ודר אמונתו :

מה ידידות משכנותיך יי עבאות :
נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות יי
לבי ובשרי ירננו אל יי חי :

פתיחת הארון

מי יעלה בהר יי ומי יקום במקום קדשו :
נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא
נפשי ולא נשבע למרמה :

Psalm 100

Ein Psalm zum Dank.

Jubelt Gott zu alle Lande!

Dienet Gott in Freude,

kommt vor Ihn mit Jubelgesang!

Wisset, daß Gott der Allmächtige ist;

Er hat uns geschaffen, und Sein sind wir, die Herde Seiner Weide.

Kommt in Seine Tore mit Dank,

in Seine Höfe mit Preis,

dankt Ihm, segnet Seinen Namen.

Denn gütig ist Gott, ewig Seine Gnade,

und ein Geschlecht ums andere währet Seine Treue.

Festpredigt

Sr. Ehrwürden des Herrn Oberrabbiner

Dr. Joseph Carlebach

Psalm 84, Vers 2 und 3

Wie lieb sind deine Wohnungen, Gott des Weltalls!

Sehnsuchtsbleich, ja verschmachtet war meine Seele nach den

Hallen Gottes;

jetzt jauchzt mein Herz und mein Leib zum lebendigen Gotte.

Öffnen der Heiligen Lade

Psalm 24, Vers 3 und 4

Wer darf emporsteigen auf den Berg Gottes,

wer aufrechtstehen an Seiner heiligen Stätte?

Wer rein ist an Händen und lauter an Herzen,

wer nicht dem Nichtigen zugewandt seine Seele

und sich nicht dem Truge verschworen.

אב הרחמים מושיע ישראל בכל פרשת עבורם
משגב לשארית זרע אברהם אהבו העמוסים
מני בטן ועד זקנה הם נשואים המשרה שכינתו
על עם בזה נפש ומדוכה עדיך בתפלתנו נבואה.
הנה בני קהלנו נקבצו גם נאספו יחד בבירת
תפלתנו ונשא לבבנו אל כפים אליך א בשמים
בעת צרה ומצוקה עת קצר רוח וכליון נפש שכל
ראש לחלי וכל לבב דוי.

אנא רחם נא חמול נא וחוס נא על קהלתנו
הקדושה מקלט נפשנו שלא תהיה למשסדה
ולחרבה ועל מוסדותיה ובניניה הנהדרים המתוקנים
לכבוד שמך הגדול. ואל יגלו בנינו גולה אחר
גולה כצאן הנפוצים בהרים פן יכרת לנו ער
ועונה מאהלנו ודמעה תכסה שולחננו האב
מבלי שתילוי זיתינו.

ואם חטאנו לך כי אין אדם אשר לא יחטא
ותאנף בנו והבאת עלינו משפטך היצדק, דין
השבנו על לבנו להתחנן לך לאמור חטאנו והעוינו
וסלחת לעמך אשר חטאו לך ותתננו לרחמים לפני
כל רואינו ורחמונו. כי נחלתך אנו אשר הוצאת
ממצרים מכור הברזל ועתה תשמע השמים
מכון שבתך לכל תחנת בניך אשר ידעון איש
נגע לבבו ונתת לאיש כדרכיו כי אתה ידערת
לבדך את לבב כל בני אדם.

Gebet

Vater des Erbarmens, der Du Deinem Volke Israel an jeder Wende seines Daseins hilfst, Du Hort des Restes der Kinder Abrahams, Deines Geliebten, die Du getragen vom Urbeginn an und bis in jedes Alter hinauf emporhebst, der Du Deine Majestät walten läßt über das verachtete und unglückliche Volk, zu Dir treten wir zum Gebet.

Siehe, unsere Gemeinde, sie hat sich versammelt, geeint an der Stätte des Gebetes, und wir heben die Herzen zusamt den Händen zu Dir Gott im Himmel, in der Zeit der Not und der Sorge, der Zeit kurzen Atems und verschmachten-der Seele, wo jedes Haupt krank und jedes Herz wund ist.

Erbarme Dich und schone unsere heilige Gemeinde, die Zufluchtsstätte unserer Seele, daß sie nicht dem Untergang und der Zerstörung anheimfalle, und ihre Institutionen und Einrichtungen, die herrlichen, die geschaffen wurden zur Ehre Deines heiligen Namens! Laß nicht unsere Kinder in Galuth sich zerstreuen, wie eine Herde verjagt in den Bergen, daß uns nicht verlorengelasse in unseren Zelten Kind und Schüler, und nicht die Träne bedecke unseren Tisch, vereinsamt von den Sprößlingen unseres Ölbaums.

Und sollten wir gegen Dich gesündigt haben — es ist ja kein Mensch, der nicht sündigte —, und Du uns gezürnt und uns preisgegeben Deinem gerechten Gerichte, so haben wir es uns doch zu Herzen genommen und sprechen flehend es aus: wir haben gesündigt und gefehlt. Du aber, verzeih Deinem Volk, das Dir gesündigt, und gib uns wieder zum Erbarmen, daß man gnädig gegen uns sei. Denn Dein Erbe sind wir, das Du herausgeführt aus Ägypten, aus dem Schmelzofen der Not, und Du, Du hörst doch im Himmel, der Stätte Deines Throns, das Flehen Deiner Kinder, die da kennen jeder die Not seines Herzens, und Du gibst jedem nach seiner Weise, denn Du allein kennst das Herz aller Menschenkinder.

ואם אין בנו מעשים ודלוננו מאד מצדקה וחסד
זכרה נא יצדקת אבותינו הקדושים אשר בארץ
המה ואדירי כל חפצי במ ואל תשכח לנצח פעולות
גדולי התורה והיראה אשר חיי עולם נטעו בתוך
קהלתנו וזכותם העומדת לעד תסעינו שלא
ימחה שם עדתנו מקרב ישראל. היה ה' אלהינו
עמנו כאשר היית עם אבותינו להטות לבבנו
אליך ללכת בכל דרכיך ולשמור מצוותיך כל
הימים

וגם את אחינו אנשי קהלתנו אשר נדרו
למרחוק ונפשם דאבה עליהם כי נכסוף נכספו
לעיר מולדתם ולחדר הורתם אנא פקדם בפקודת
ישועה ורחמים שיצליחו בכל מקום שיהיו
וישארו נאמנים למסורת אבותיהם ויהליפו כח
להרים קרן עמנו בארץ מרחקים.

ובפרט כל אחינו ואחיותינו היקרים מפז אשר
לאדמת הקדש שמו פעמם ומוסרים נפשם וזמם
לגדור פרצות חומת ציון ולבנות שוממות חרבן
ירושלים עליהם תהינה עיניך פתוחות תמיד
שתחזקנה ידיהם לעשות פרי אמת ולהקים
בנין עדי עד לנחם אבלי ציון ולשום פאר
תחת אפר שרפת תפארתנו. ויטו שכם אחד
לעבדך ביראה טהורה ויעשו כלם אנודה אחת
לעשות רצונך בלבב שלם. עוד ישמע בערי
יהודה קול תורה ותלמוד קול חכמי ישראל
שמחזירים עטרת רוחנו ליושנה.

Und wenn es uns an Taten fehlt und wir arm sind an Gerechtigkeit und Liebe, dann denke doch an die Frömmigkeit unserer Väter, der hehren, die in der Erde ruhen, der starken, die unser Ideal waren, und vergiß nicht das Wirken aller Großen in Tora und Gottesfurcht, die ewiges Leben gepflanzt in unsere Gemeinde. Und ihr unvergängliches Verdienst, es stehe uns bei, daß nicht der Name unserer Gemeinde zugrundegehe inmitten Israels. Ja, sei Du, unser Gott, mit uns, wie Du warst mit unseren Vätern, unsere Herzen Dir zuzuneigen, daß wir gehen in all Deinen Wegen und Deine Gebote hüten alle Tage.

Auch die Brüder aus unserer Gemeinde, die in die Ferne zogen – aber ihr Herz ist schmerzerfüllt in ihnen, denn sie sehnen sich nach ihrer Geburtsstadt und nach dem Hause ihrer Eltern – bedenke sie mit Heil und Barmherzigkeit, daß sie Erfolg haben überall, wo sie sind, und treu bleiben der Überlieferung ihrer Väter und Kraft finden, das Horn unseres Volkes hochzuheben im fernen Lande.

Besonders all unsere teuren Brüder und Schwestern, die nach dem heiligen Boden ihre Schritte gelenkt, und Seele und Blut dahingeben, um die Risse in der Mauer Zions wieder zu heilen und neuzubauen die Trümmer Jerusalems, über ihnen walte Dein Auge beständig, daß ihre Hände erstarken, Früchte der Wahrheit zu schaffen und aufzuführen einen Bau der Ewigkeit, zu trösten die Trauernden Zions und ihr Schönheit zu geben statt der Asche des Brandes unserer Herrlichkeit. Mögen sie einmütig Dir dienen, mit reiner Frömmigkeit, und alle zu einem Bunde sich zusammenschließen, um Deinen Willen zu erfüllen mit ganzem Herzen. Noch einmal werde gehört in den Städten Judas die Stimme der Tora und des Talmuds, die Stimme der Weisheit Israels, daß die Krone unseres Geistes zu altem Glanze zurückkehrt.

ובכן יתגדל ויתקדש שמך בנו לעד מלכנו
לעין כל בריותיך. כי אמנם על זה היה דוה לבנו
על אלה חשכו עינינו על כבוד תורתך המחולל
בגוים ועל שמך הקדוש אשר חרפוהו. למענך
ה' למענך עשה כי איר יחל והגן בעד קדשי עמנו
בכל מרחבי תבל כי אין לנו שיעור רק התורה
הזאת .

לך נקוה ה' אלוקינו להעביר גלולים מן
הארץ וכל בני בשר יקראו בשמך השקיפה
ממעון קדשך וברך את ארץ גרמניה ארץ
מולדתנו ומגורנו אשר עליה ישבנו כמה מאות
שנה. ברך את העיר המהוללה אשר בצלה
נחסה ונתלונן ואת כל מלכותה הרמה ברך
באור פניך השבת מלחמות וקרב עד קצה
הארץ והשכן שלום ורעות בין כל
משפחות האדמה הקרובים והרחוקים
ובקרוב בימינו תושע יהודה תשועת עולמים
וישראל ישכון לבטח בבא גואלנו רוח אפינו
משיח ה' ומלך ה' צבאות בהר הקדש בירושלים
כן יהי רצון ונאמר אמן :

ובצל כנפיק תסתירנו כי אל שומרנו
ומצילנו אתה. כי אל מלך חנון
ורחום אתה. ושמור צאתנו ובואנו לחיים
ולשלום מעתה ועד עולם !

Ja, möge groß und geheiligt werden Dein Name unter uns, unser König vor den Augen all Deiner Geschöpfe. Denn fürwahr, darum ist krank unser Herz und darüber verfinstert unser Auge, daß die Ehre Deiner Tora entweiht ist unter den Völkern und Dein großer und heiliger Name entwürdigt. Um Deinetwegen, Gott, um Deinetwegen tue es, denn wie dürfte er entweiht werden, und schütze die Heiligtümer Deines Volkes in allen Weiten der Welt, denn uns ist nichts geblieben, nur diese Tora.

Auf Dich hoffen wir, Ewiger, unser Gott, daß Du bannest alles Götzentum von der Erde und alle Menschenkinder wieder anrufen Deinen Namen. Blick hinab von Deiner heiligen Stätte und segne Deutschland, unser Geburtsland, darin wir wohnen viele Hunderte Jahre, segne die hochberühmte Stadt, die uns beherbergt, und uns're erhabene Regierung, segne sie mit dem Licht Deines Angesichtes. Banne Krieg und Streit bis an die Enden der Welt und laß Frieden und Eintracht wohnen zwischen allen Familien des Erdbodens, den nahen und den fernen. Und bald in unseren Tagen werde Juda geholfen mit ewigem Heil, und Israel wohne in Sicherheit, indem unser Erlöser erscheint, der Odem unserer Seele, der Gesalbte Gottes, wo der Gott des Weltalls König ist auf dem heiligen Berge in Jerusalem, bald in unseren Tagen! Amen.

Birg Du uns im Schutze Deiner Fittiche,
denn Du, Gott, bist uns Schützer und Retter,
denn Du Gott, König, bist barmherzig und gnädig.
Schütze Du unseren Ausgang und unseren Eingang von jetzt an
bis in Ewigkeit.

הללויה הללו א בקדשו
הללוהו ברקיע עזו :
הללוהו בגבורתיו
הללוהו כרב גדלו :
הללוהו בתקע שופר
הללוהו בנבל וכנור :
הללוהו בתק ומחול
הללוהו כמנים ועגב :
הללוהו בעלצלי שמע
הללוהו בעלצלי תרועה :
כל הנשמה תהלל יה הללויה :

תפילת מעריב

Psalm 150

Halleluja!

Preiset Gott in Seinem Heiligtum,

preiset Ihn im Himmel Seiner Macht.

Preiset Ihn ob Seiner Allmachtstaten,

preiset Ihn nach Seiner unendlichen Größe.

Preiset Ihn mit Schofarschall,

preiset Ihn mit Zither und Harfe.

Preiset Ihn mit Pauke und Reigen,

preiset Ihn mit Saitenspiel und Flöte,

Preiset Ihn mit Zimbeln voll Klang,

preiset Ihn mit Zimbeln der Freude!

Jeglicher Atemzug preise Gott aufs neu! Halleluja!

Abendgebet